

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansaneläkelain 26 ja 43 §:n muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kansaneläkelakia muutettavaksi siten, että perhehoitajalain mukaiselle perhehoitajalle ja sosiaalihuoltolain mukaisen sopimuksen kunnan tai kuntainliiton kanssa tehneelle hoitajalle kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain nojalla maksettava eläke luettaisiin tuloksi kansaneläkkeen lisäosaa määrättäessä. Vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaana kotihoidon tuen sijaan tuleva omaishoidon tukena maksettava hoitopalkkio otettaisiin tulona huomioon perhe-eläkkeen lisäosaa ja rintamasotilaseläkettä määrättäessä kuten työtulo. Samalla tehtäisiin työntekijäin eläkelakiin vastaavia ja eräitä muita työeläkkeiden yhteensovitusta koskevia muutoksia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusuudistuksen yhteydessä on yhtenäistetty sosiaali- ja terveystalvelujen maksujärjestelmät sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetulla lailla ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetulla asetuksella. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan henkilön käyttövaroista säädetään mainitussa asetuksessa. Ne vastaavat vähintään kansaneläkelaisissa ja -asetuksessa säädettyä käyttövarojen tasoa. Tämän vuoksi kansaneläkelaisissa olevat käyttövarasäännökset ehdotetaan poistettaviksi.

Muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Perhe- ja omaishoidon perusteella maksettavien etuuksien tuloksilukeminen

Kansaneläkelain 26 §:n 1 momentin 1 kohdan (103/82) mukaan kansaneläkkeen lisäosaa määrättäessä luetaan tuloksi työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjä- tai luottamusmiestointinaan perustuvat eläkkeet ja perhe-eläkkeet. Jos vakuutettu jatkaa työntekoa kansaneläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle jäätyään, luetaan edellä mainitut eläkkeet perhe-eläkettä lukuun ottamatta lisäosatuloksi ennakoituna eläkkeenä kansaneläkelain 26 §:n 3 ja 6 momentin perusteella.

Perhehoitajalaki (312/92) tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1992. Sosiaalihuoltolakiin

(710/82) on lisätty omaishoidon tukea koskevat säännökset (1365/92), jotka tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993. Perhehoitajalain mukaiset perhehoitajat tekevät toimeksiantosopimuksen ja omaishoidon tukeen oikeutetut hoitajat sopimuksen kunnan tai kuntayhtymän kanssa. Heille karttuu hoitotyöstä eläkettä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 1 §:n 6 momentin (1366/92) perusteella, vaikka he eivät ole työsuhteessa. Eläke olisi luettava tuloksi kansaneläkkeen lisäosaa määrättäessä. Kansaneläkelain 26 §:n 1 momentin 1 kohtaan sekä 3 ja 6 momenttiin olisi siten lisättävä sekä perhehoitajien että omaishoidon tuesta sopimuksen tehneiden hoitajien eläkkeen lukeminen lisäosatuloksi.

Perhe-eläkkeen lisäosaa, eläkkeensaajien asumistukea ja rintamasotilaseläkettä määrättäessä ei vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaana eikä lasten kotihoidon tukea lueta vuosi-

tuloksi. Perhehoitajalain mukainen perhehoitajan palkkio rinnastetaan hoitotyöstä saatavaksi työtuloksi ja otetaan tulona huomioon perhe-eläkkeen lisäosaa, eläkkeensaajien asumistukea ja rintamasotilaseläkettä määrättäessä. Perhehoitajan palkkio on osittain etuoikeutettua tuloa perhe-eläkkeen lisäosassa silloin, kun edunjäittäjä on kuollut 1 päivänä heinäkuuta 1990 tai sen jälkeen. Tällöin perhe-eläkelain 30 §:n (104/90) mukaan eläkkeensaajan työtulosta otetaan vuosituloa määrättäessä vain 60 % huomioon. Palkkio on kuitenkin kokonaan etuoikeutettua rintamasotilaseläkelain 8 §:n 3 momentin 12 kohdan (125/88) mukaan puolison työtulona. Omaishoidon tukena maksettava hoitopalkkio, josta myös karttuu eläkettä, tulisi perhe-eläkkeen lisäosaa ja rintamasotilaseläkettä määrättäessä lukea tuloksi samalla tavoin kuin perhehoitajan palkkio. Hoitopalkkiota ei kuitenkaan luettaisi tuloksi eläkkeensaajien asumistuessa, koska tuloksilukeminen aiheuttaisi olennaisen tulojen vähentymisen eläkkeensaajapariskunnille, mikä olisi muutos nykykäytäntöön ja ristiriidassa omais- ja kotihoidon tukemisen periaatteiden kanssa. Kustannusten korvausta ei myöskään luettaisi tuloksi. Lasten kotihoidon tukea ja osittaista kotihoidon tukea (797 ja 1286/92) ei edelleenkaan luettaisi tuloksi perhe-eläkkeen lisäosassa, eläkkeensaajien asumistuessa eikä rintamasotilaseläkkeessä.

Muutos toteutettaisiin siten, että perhe-eläkelain 15 b §:ssä sekä rintamasotilaseläkelain 8 §:ssä olevasta etuoikeutettujen tulojen luettelosta poistettaisiin maininta vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaana kotihoidon tuesta. Lisäksi perhe-eläkelain 30 §:ään ja rintamasotilaseläkelain 8 §:ään lisätään maininta, että omaishoidontuki ja perhehoitopalkkio katsotaan työtuloksi. Eläkkeensaajien asumistukilakiin (591/78) lisättäisiin maininta siitä, ettei omaishoidon tukena maksettavaa hoitopalkkiota lueta vuosituloksi.

1.2. Käyttövarojen maksaminen laitoshoidossa olevalle

Käyttövarojen maksamisesta laitoshoidossa olevalle säädetään kansaneläkelain 43 §:n 3 momentissa, jonka mukaan kunnallisen lautakunnan, kuntayhtymän tai laitoksen ollessa eläkkeen nostajana, on eläkkeensaajalle varattava käyttövaroiksi asetuksella erikseen vahvis-

tettu eläkkeen osa, ellei sen käyttämisestä ole 44 §:n nojalla muutoin päätetty. Kansaneläkeasetuksen 64 §:n (859/89) mukaan käyttövaroiksi on varattava vähintään kansaneläkkeen pohjaosan määrä. Rintamalisänsaajan osalta on katsottu lisäksi, että käyttövaroina tulisi maksaa pohjaosan määrä sekä erikseen rintamalisän ja ylimääräisen rintamalisän yhteismäärä enintään pohjaosan suuruisena. Kuntien soveltamiskäytäntö on kuitenkin ollut epäyhtenäinen.

Kansaneläkelain 43 §:n nojalla maksetaan laitoksille, kuntayhtymille tai lautakunnille eläkettä noin 4 400 tapauksessa pääosiltaan aikaisemmin tehtyjen päätösten perusteella, ensisijassa kehitysvammahuollon laitoksille, kuntayhtymille ja sosiaalilautakunnille. Säännöksen soveltamisala on voimakkaasti kaventunut uusien esitysten vähentyessä olennaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama käyttövaratyöryhmä (työryhmämuistio 1990:25) selvitti lyhyt- ja pitkäaikaisen hoidon maksujen määräytymistä, sosiaali- ja terveydenhuollon maksujärjestelmien selkiyttämistä sekä käyttövarojen suorittamista hoidettaville. Tässä yhteydessä oli esillä kansaneläkelainsäädännön käyttövarasäännösten kumoaminen, mikäli maksujärjestelmät yhtenäistyvät tarkoituksenmukaisella tavalla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusuudistuksen yhteydessä on selkeytetty pitkäaikaishoidon käsitteitä ja yhtenäistetty laitoshoidon maksujärjestelmiä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetulla lailla (734/92). Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (912/92) mukaan hoitomaksut saavat olla enintään 80 % hoidettavan nettotuloista ja henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä vähintään kansaneläkkeen pohjaosan määrä. Rintamalisän saajalle jää kuitenkin käyttöön vähintään pohjaosan ja rintamalisän yhteismäärä, koska rintamalisää ei oteta hoitomaksua määrättäessä huomioon.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että kansaneläkelain 43 §:n 3 momentin käyttövarasäännökset kumotaan.

1.3. Työeläkkeiden yhteensovituksen muutos

Kohdassa 1.1. mainituista syistä johtuen myös työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momenttia olisi täydennettävä siten, että omaishoidosta ja perhehoidosta karttavat eläkkeet otettaisiin yh-

teensovituksessa huomioon. Pykälää ehdotetaan samalla täydennettäväksi siten, että kansaneläkelaitoksen hallituksen jäsenelle myönnettävä eläke sekä kunnalliselle luottamushenkilölle myönnettävä eläke lisättäisiin yhteensovitettaviin etuuksiin. Samalla viittaus ortodoksisen kirkkokunnan eläkesääntöön korjattaisiin viittaukseksi ortodoksisesta kirkkokunnasta annettuun lakiin.

2. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia vaikutuksia.

Vähäisiä säästövaikutuksia on perhehoitajan palkkiosta ja omaishoidon tuesta maksettavan eläkkeen ja omaishoidon tuen tuloksilukemisen ja yhteensovitusmuutosten osalta.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveystieteiden osastossa virkatyönä. Myös kansaneläkelaitos ja eläketurvakeskus ovat osallistuneet esityksen valmisteluun.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Kansaneläkelaki

26 §. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan sekä 3 ja 6 momenttiin lisättäisiin maininnat siitä, että perhehoitajan ja omaishoitajan työstä karttuva eläke luettaisiin tuloksi kansaneläkkeen lisäosaa määrättäessä. Samalla tehtäisiin kielellinen tarkistus ja siirryttäisiin käyttämään ilmaisu luottamustoiminta aikaisemman luottamusmiestoiminnan sijaan.

43 §. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalle jätettävistä henkilökohtaisista käyttövaroista säädetään vuoden 1993 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa asetuksessa. Tämän vuoksi ehdotetaan kansaneläkelain 43 §:n 3 momentista poistettavaksi käyttövaroja koskeva säännös. Kansaneläkeasetuksen 64 § kumottaisiin tarpeettomana.

1.2. Perhe-eläkelaki

15 b §. Vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaahan kotihoidon tukea sekä lasten kotihoidon tukea ei lueta tuloksi perhe-eläkkeen lisäosassa. Pykälän 3 momentin 10 kohta muutettaisiin ehdotuksen mukaan siten, että lasten kotihoidon tukea ja osittaista kotihoidon tukea ei edelleenkaan luettaisi tuloksi perhe-eläkkeen lisäosassa, mutta vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaahan kotihoidon tuen tilalle tule-

va omaishoidon tuki luettaisiin tuloksi perhe-eläkkeen lisäosaa määrättäessä ja se olisi etuoikeutettua tuloa työtuloa vastaavasti.

30 §. Pykälään lisätään maininta siitä, että perhehoitopalkkio ja omaishoidon tukena maksettava hoitopalkkio katsotaan työtuloksi.

1.3. Eläkkeensaajien asumistukilaki

6 §. Pykälän 2 momentin 10 kohtaa muutettaisiin siten, että omaishoidon tukena maksettavaa hoitopalkkiota ei lueta vuosituloksi.

1.4. Rintamasotilaseläkelaki

8 §. Pykälän 3 momentin 13 kohtaa muutettaisiin samalla tavalla kuin perhe-eläkelain 15 b §:ää ja eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:ää sekä pykälän 5 momenttiin lisättäisiin maininta siitä, että omaishoidon tukena maksettava hoitopalkkio ja perhehoitajan palkkio katsotaan työtuloksi.

1.5. Työntekijäin eläkelaki

8 §. Pykälän 4 momentin 3 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi yhteensovituksessa huomioon otettavaksi etuudeksi kunnan tai kuntainliiton kanssa perhehoitajalain 1 §:ssä tarkoitetun toimikansiosopimuksen tehneelle perhehoitajalle

sekä kunnan kanssa sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettujen sopimusten tehneelle hoitajalle sekä kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisön luottamushenkilölle myönnetty peruseläke. Momentin 7 kohtaan lisättäisiin yhteensovitettavaksi etuudeksi kansaneläkelaitoksen hallituksen jäsenille myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena. Momentin 9 kohdan viittaus ortodoksisen kirkkokunnan eläkesääntöön muutettaisiin viittaukseksi ortodoksisesta kirkkokunnasta annettuun lakiin, jossa nykyisin säädetään eräiden kirkon palveluksessa olevien henkilöiden eläketurvasta.

2. Voimaantulo

Muutokset ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

Vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaana kotihoidon tukea koskevat sopimukset voidaan tarkistaa sosiaalihuoltolain muutoksia vastaviksi 1 päivästä heinäkuuta 1993 alkaen. Ennen lain voimaantuloa maksussa oleva vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaana kotihoidon tuki, joka tarkistetaan omaishoidon tueksi, otetaan tulona huomioon eläkettä seuraavan kerran tarkistettaessa.

1.

Laki

kansaneläkelain 26 ja 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 26 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 3 ja 6 momentti ja 43 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 26 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82) ja 6 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (670/85) sekä 43 §:n 3 momentti 23 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (572/82), seuraavasti:

26 §

Lisäosaa määrättäessä otetaan huomioon vakuutetun jatkuvasti saama:

1) työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjä- tai luottamustoimintaan taikka kunnan tai kuntayhtymän kanssa tehtyyn perhehoitajalain (312/92) 1 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoa koskevaan toimeksiantosopimukseen tai sosiaali-

3. Säättämisyjärjestys

Esityksessä toteutetaan perhehoitajalle ja omaishoitajalle karttuvien eläkkeiden osalta sama yhteensovitus kuin kansaneläkkeen ja työeläkkeiden välillä. Ehdotuksella estetään kaksinkertaisen etuuden saaminen. Kun tältä osin kansaneläketurva säilyy saman tasoisena kuin työeläkkeiden yhteensovituksessa, sillä ei heikennetä toimeentulon lakisääteistä perusturva.

Perhehoitajan palkkio ja omaishoidon tukena maksettava hoitopalkkio työtuloon rinnastettavana vähentää tulosidonnaista perhe-eläkettä ja rintamasotilaseläkettä kuten työtulo. Koska määräytymissäännökset takaavat henkilölle saman toimeentulon kuin työtulon yhteensovituksessa, tällä lähinnä teknisellä ratkaisulla ei myöskään heikennetä toimeentulon lakisääteistä perusturva.

Tämän johdosta esitykset voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

huoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva eläke ja perhe-eläke;

Edellä 1 momentin 1 kohdassa mainittuihin etuuksiin rinnastetaan 65 vuotta täyttäneen vakuutetun mainitussa kohdassa tarkoitettu eläke, jonka hän saisi, jos hän siirtyisi eläkkeel-

le välittömästi 65 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin eläkkeeseen oikeuttavana otetaan huomioon myös aika 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen, eläke luetaan lisäosaa määrättäessä tuloksi siihen saakka, kunnes tällainen eläke myönnetään sen suuruisena kuin se olisi, jos vakuutettu siirtyisi eläkkeelle 67 vuotta täytettyään.

Samoin 1 momentin 1 kohdassa mainittuihin etuuksiin rinnastetaan tämän lain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavan vakuutetun mainitussa kohdassa tarkoitettu eläke, jon-

ka hän saisi, jos hän siirtyisi eläkkeelle välittömästi 65 vuotta täytettyään.

43 §

Edellä 1 tai 2 momentin perusteella maksettusta eläkkeestä saadaan pidättää vain sen kuukauden aikana annettavasta hoidosta määrätty maksu, jolta eläke-erä suoritetaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

2.

Laki

perhe-eläkelain 15 b ja 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/69) 15 b §:n 3 momentin 10 kohta ja 30 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 15 b §:n 3 momentin 10 kohta 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (126/88) ja 30 §:n 1 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (104/90), seuraavasti:

15 b §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

10) lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) mukaista lasten kotihoidon tukea eikä osittaista kotihoidon tukea; eikä

30 §

Leskeneläkkeen lisäosa määräytyy 15 b, 15 d ja 15 f §:n mukaan. Eläkkeensaajan työtulosta otetaan kuitenkin vuosituloa määrättäessä huomioon vain 60 prosenttia. Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös perhehoitajalaissa (312/92)

tarkoitettulle perhehoitajalle maksettu palkkio ja sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva hoitopalkkio, työttömyysturvalain (602/84) mukainen työttömyyspäiväraha sekä työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava vuodelta tai sitä lyhyemmältä ajalta maksettava ansionmenetyksen korvaus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

Lain voimaan tullessa maksussa oleva vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaana kotihoidon tuki, jota maksetaan 30 päivänä kesäkuuta 1993 ja joka tarkistetaan omaishoidon tueksi, otetaan tulona huomioon, kun lisäosaa tarkistetaan 1 päivänä heinäkuuta 1993 tai sen jälkeen 17 §:n perusteella.

3.

Laki**eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 6 §:n 2 momentin 10 kohta, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (127/88), seuraavasti:

6 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

10) lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) mukaista lasten kotihoidon tukea, osittaista kotihoidon tukea tai sosiaalihuolto-

lain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuvaa hoitopalkkiota; eikä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

4.

Laki**rintamasotilaseläkelain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 8 §:n 3 momentin 13 kohta ja 5 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 3 momentin 13 kohta 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (125/88) ja 5 momentti 18 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (55/85), seuraavasti:

8 §

Vuosituloksi ei lueta:

13) lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) mukaista lasten kotihoidon tukea eikä osittaista kotihoidon tukea; eikä

sopimukseen perustuva hoitopalkkio, työttömyysturvalain (602/84) mukainen työttömyyspäiväraha sekä työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava vuodelta tai sitä lyhyemmältä ajalta maksettava ansionmenetyksen korvaus.

Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös perhehoitajalaissa (312/92) tarkoitettulle perhehoitajalle maksettu palkkio ja sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

Lain voimaan tullessa maksussa oleva vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaana kotihoidon tuki, jota maksetaan 30 päivänä kesäkuuta 1993 ja joka tarkistetaan omaishoidon tueksi, otetaan tulona huomioon, kun rintamasotilaseläkettä tarkistetaan 1 päivänä heinäkuuta 1993 tai sen jälkeen 12 §:n perusteella.

5.

Laki**työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentin 3, 7 ja 9 kohta, sellaisina kuin ne ovat 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (663/85), seuraavasti:

8 §

Yhteensovituksessa huomioon otettavat peruseläkkeet ovat seuraavat työ- ja virkasuhteisiin sekä yrittäjätoimintaan perustuvat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet:

3) kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa (202/64) säädetyn peruseläketurvan mukainen eläke; tällaisena eläkkeenä pidetään myös sanotun lain 1 §:n 6 momentissa tarkoitettulle hoitajalle ja 7 momentissa tarkoitettulle luottamushenkilölle myönnettyä peruseläketurvan mukaista eläkettä;

7) kansaneläkelaitoksen eläkeohjesäännön tai eläkesäännön taikka kansaneläkelain 48 §:n 2 momentin nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena;

9) ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain (521/69) nojalla myönnetty 4 kohdassa mainittua eläkettä vastaava eläke;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1993

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma HUUHTANEN*

1.

Laki

kansaneläkelain 26 ja 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 26 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 3 ja 6 momentti ja 43 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 26 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82) ja 6 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (670/85) sekä 43 §:n 3 momentti 23 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (572/82), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

26 §.

Lisäosaa määrättäessä otetaan huomioon vakuutetun jatkuvasti saama:

1) työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjä- tai luottamusmiestoimintaan perustuva eläke ja perhe-eläke;

Edellä 1 momentissa mainittuihin etuuksiin rinnastetaan 65 vuotta täyttäneen vakuutetun työ- ja virkasuhteeseen taikka yrittäjä- tai luottamusmiestoimintaan perustuva eläke, jonka hän saisi, jos hän siirtyisi eläkkeelle välittömästi 65 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin eläkkeeseen oikeuttavana otetaan huomioon myös aika 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen, eläke luetaan lisäosaa määrättäessä tuloksi siihen saakka, kunnes tällainen eläke myönnetään sen suuruisena kuin se olisi, jos vakuutettu siirtyisi eläkkeelle 67 vuotta täytettyään.

Samoin 1 momentissa mainittuihin etuuksiin rinnastetaan tämän lain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavan vakuutetun työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuva eläke, jonka hän saisi, jos hän siirtyisi eläkkeelle välittömästi 65 vuotta täytettyään.

Ehdotus

26 §

Lisäosaa määrättäessä otetaan huomioon vakuutetun jatkuvasti saama:

1) työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjä- tai luottamusmiestoimintaan taikka kunnan tai kuntayhtymän kanssa tehtyyn perhehoitajalain (312/92) 1 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoa koskevaan toimeksiantosopimukseen tai sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva eläke ja perhe-eläke;

Edellä 1 momentin 1 kohdassa mainittuihin etuuksiin rinnastetaan 65 vuotta täyttäneen vakuutetun mainitussa kohdassa tarkoitettu eläke, jonka hän saisi, jos hän siirtyisi eläkkeelle välittömästi 65 vuotta täytettyään. Jos kuitenkin eläkkeeseen oikeuttavana otetaan huomioon myös aika 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen, eläke luetaan lisäosaa määrättäessä tuloksi siihen saakka, kunnes tällainen eläke myönnetään sen suuruisena kuin se olisi, jos vakuutettu siirtyisi eläkkeelle 67 vuotta täytettyään.

Samoin 1 momentin 1 kohdassa mainittuihin etuuksiin rinnastetaan tämän lain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavan vakuutetun mainitussa kohdassa tarkoitettu eläke, jonka hän saisi, jos hän siirtyisi eläkkeelle välittömästi 65 vuotta täytettyään.

43 §

Edellä 1 tai 2 momentin perusteella maksettusta eläkkeestä saadaan pidättää vain sen kuukauden aikana annettavasta hoidosta määrätty maksu, jolta eläke-erä suoritetaan. *Heti eläke-erän eräännyttyä on eläkkeensaajalle itselleen hänen omaan käyttöönsä henkilökohtaisia*

Edellä 1 tai 2 momentin perusteella maksettusta eläkkeestä saadaan pidättää vain sen kuukauden aikana annettavasta hoidosta määrätty maksu, jolta eläke-erä suoritetaan.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tarpeita varten maksettava vähintään asetuksella erikseen vahvistettu eläkkeen osa, jollei eläkelaitos 44 §:n 1 momentissa mainitusta syystä ole päättänyt sen käyttämisestä tähän tarkoitukseen muulla tavoin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993

2.**Laki****perhe-eläkelain 15 b ja 30 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/69) 15 b §:n 3 momentin 10 kohta ja 30 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 15 b §:n 3 momentin 10 kohta 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (126/88) ja 30 §:n 1 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (104/90), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***15 b §**

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

10) lasten, vanhusten ja vammaisten kotihoidon tukea; eikä

10) lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) mukaista lasten kotihoidon tukea eikä osittaista kotihoidon tukea; eikä

30 §

Leskeneläkkeen lisäosa määräytyy 15 b, 15 d ja 15 f §:n mukaan. Eläkkeensaajan työtulosta otetaan kuitenkin vuosituloa määrättäessä huomioon vain 60 prosenttia. Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena mainitussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös työttömyysturvalain (602/84) mukainen työttömyyspäiväraha sekä työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava vuodelta tai sitä lyhyemmältä ajalta maksettava ansionmenetyksen korvaus.

30 §

Leskeneläkkeen lisäosa määräytyy 15 b, 15 d ja 15 f §:n mukaan. Eläkkeensaajan työtulosta otetaan kuitenkin vuosituloa määrättäessä huomioon vain 60 prosenttia. Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös perhehoitajalaissa (312/92) tarkoitettulle perhehoitajalle maksettu palkkio ja sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva hoitopalkkio, työttömyysturvalain (602/84) mukainen työttömyyspäiväraha sekä työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava vuodelta tai sitä lyhyemmältä ajalta maksettava ansionmenetyksen korvaus.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

Lain voimaan tullessa maksussa oleva vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaana kotihoidon tuki, jota maksetaan 30 päivänä kesäkuuta 1993 ja joka tarkistetaan omaishoidon tueksi, otetaan tulona huomioon, kun lisäosaa tarkistetaan 1 päivänä heinäkuuta 1993 tai sen jälkeen 17 §:n perusteella.

3.

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 6 §:n 2 momentin 10 kohta, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (127/88), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

10) lasten, vanhusten ja vammaisten kotihoidon tukea; eikä

10) lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) mukaista lasten kotihoidon tukea, osittaista kotihoidon tukea, tai sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuvaa palkkiota; eikä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

4.

Laki**rintamasotilaseläkelain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 8 §:n 3 momentin 13 kohta ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 3 momentin 13 kohta 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (125/88) ja 5 momentti 18 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (55/85), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

 Vuosituloksi ei lueta:

13) lasten *vanhusten ja vammaisten* kotihoidon tukea; eikä

13) lasten *kotihoidon tuesta* annetun lain (797/92) *mukaista* lasten kotihoidon tukea eikä *osittaista kotihoidon tukea*, eikä

 Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös työttömyysturvalain (602/84) mukainen työttömyyspäiväraha sekä työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava vuodelta tai sitä lyhyemmältä ajalta maksettava ansionmenetyksen korvaus.

 Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. *Työtuloksi katsotaan myös perhehoitajalaissa (312/92) tarkoitettulle perhehoitajalle maksettu palkkio ja sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva hoitopalkkio*, työttömyysturvalain (602/84) mukainen työttömyyspäiväraha sekä työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava vuodelta tai sitä lyhyemmältä ajalta maksettava ansionmenetyksen korvaus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

Lain voimaan tullessa maksussa oleva vanhuksen, vammaisen ja pitkäaikaissairaana kotihoidon tuki, jota maksetaan 30 päivänä kesäkuuta 1993 ja joka tarkistetaan omaishoidon tueksi, otetaan tulona huomioon, kun rintamasotilaseläkettä tarkistetaan 1 päivänä heinäkuuta 1993 tai sen jälkeen 12 §:n perusteella.

5.

Laki**työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentin 3, 7 ja 9 kohta, sellaisina kuin ne ovat 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (663/85), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Yhteensovituksessa huomioon otettavat peruseläkkeet ovat seuraavat työ- ja virkasuhteisiin sekä yrittäjätoimintaan perustuvat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet:

3) kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa (202/64) säädetyn peruseläketurvan mukainen eläke;

3) kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa (202/64) säädetyn peruseläketurvan mukainen eläke; *tällaisena eläkkeenä pidetään myös sanotun lain 1 §:n 6 momentissa tarkoitettulle hoitajalle ja 7 momentissa tarkoitettulle luottamushenkilölle myönnettyä peruseläketurvan mukaista eläkettä;*

7) kansaneläkelaitoksen eläkeohjesäännön tai eläkesäännön nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena;

7) kansaneläkelaitoksen eläkeohjesäännön tai eläkesäännön *taikka kansaneläkelain 48 §:n 2 momentin* nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena;

9) ortodoksisen kirkkokunnan eläkesäännön nojalla myönnetty eläke peruseläketurvan mukaisena;

9) *ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain (521/69) nojalla myönnetty 4 kohdassa mainittua eläkettä vastaava eläke;*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.